

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๔๔๔/๒๕๕๑
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๖๒๖ /๒๕๕๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

ผู้ฟ้องคดี

ระหว่าง

อธิบดีกรมบังคับคดี ที่ ๑

ผู้อำนวยการกองคลัง กรมบังคับคดี ที่ ๒

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านบัญชีเงินในคดี กรมบังคับคดี ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๘๘/๒๕๕๐
หมายเลขแดงที่ ๔๓/๒๕๕๑ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองพิษณุโลก)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการตั้งแต่
ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นมา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัดตาก
สาขาแม่สอด กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ก่อนเข้ารับราชการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๐
ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนสมรสกับ มีบุตร ๑ คน คือ

ต่อมา ได้หย่ากันโดยตกลงให้ อยู่ในความปกครองของ หลังจากนั้น
ประมาณ ๑๐ ปี นางลักขณาเข้ารับราชการและได้ใช้สิทธิเกี่ยวกับเงินสวัสดิการสำหรับบุตรคนดังกล่าว

/ต่อมา...

ต่อมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการที่กรมบังคับคดีและได้จดทะเบียนสมรสกับนาง มีบุตรด้วยกัน ๒ คน คือ เด็กหญิง และเด็กชาย

ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งสิทธิการเบิกเงินสวัสดิการสำหรับบุตรทั้งสองคนนับแต่เมื่อมีสิทธิคือ วันที่เข้ารับราชการ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนหย่ากับนาง โดยความยินยอม และตกลงให้บุตรทั้งสองคนอยู่ในความปกครองของผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการตลอดมา หลังจากนั้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนสมรสกับนาง

และมีบุตรกับนาง ๒ คน คือ เด็กชาย และเด็กหญิง

ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการสำหรับเด็กชาย เป็นคนที่สามตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นมา ซึ่งกรมบังคับคดีอนุมัติการเบิกจ่ายมาโดยตลอด ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดียื่นขอใช้สิทธิเบิกเงินค่าเล่าเรียนของเด็กชาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่สามารถเบิกได้เนื่องจากการเบิกเกินสิทธิเพราะเป็นบุตรคนที่สี่ โดยอ้างหนังสือกระทรวงการคลัง ตัวนมาก ที่ กค ๐๕๐๒/ว ๑๐๒ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อชักซ้อมความเข้าใจว่า ข้าราชการมีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการสำหรับบุตรจากทางราชการได้เพียงคนที่หนึ่งถึงคนที่สาม โดยการนับลำดับบุตรคนที่หนึ่งถึงคนที่สามให้นับเรียงตามลำดับการเกิดก่อนหลัง ไม่ว่าจะเป็นบุตรที่เกิดจากการสมรสครั้งใดหรืออยู่ในอำนาจปกครองของตนหรือไม่ และระเบียบการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการต่างๆ กำหนดกรณีที่ผู้มีสิทธิมีคู่สมรสเป็นข้าราชการให้คู่สมรสฝ่ายสามีเป็นผู้ใช้สิทธิแต่เพียงฝ่ายเดียว นั้น เป็นเพียงมาตรการเพื่อป้องกันการใช้สิทธิซ้ำซ้อนสำหรับบุตรคนเดียวกันในกรณีที่ทั้งสามีและภริยามีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการทั้งสองคน ดังนั้น กรณีที่ฝ่ายสามีมีบุตรติดมากับตน เมื่อภริยาใหม่ซึ่งเป็นข้าราชการมีบุตรใหม่ เมื่อฝ่ายสามีใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการสำหรับบุตรจนครบจำนวนที่กฎหมายกำหนดแล้ว ยังมีบุตรเหลืออยู่อีก ฝ่ายภริยาก็มีสิทธิเบิกเงินสวัสดิการสำหรับบุตรของตนที่ไม่ซ้ำซ้อนกับที่ฝ่ายสามีใช้สิทธิอยู่ได้ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๙ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่ออุทธรณ์คำสั่งการเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรโดยยืนยันว่าสิทธิได้รับเงินสวัสดิการของผู้ฟ้องคดีเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ หรือตั้งแต่เข้ารับราชการ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่เคยใช้สิทธิมาก่อนจึงไม่เป็นการใช้สิทธิซ้ำซ้อนหรือเกินสิทธิแต่อย่างใด การใช้ดุลพินิจดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่เป็นธรรมและเป็นการลิดรอนตัดสิทธิของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล

/ขอให้ศาล...

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับเด็กชาย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นแบบเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับเด็กชาย โดยระบุว่าเป็นบุตรลำดับที่สามของบิดากองคลัง กรมบังคับคดี จึงพิจารณาเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อนุมัติตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมา ต่อมา เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้อนุมัติการเบิกจ่ายได้ตรวจสอบพบว่าเด็กชายรชพลเป็นบุตรลำดับที่สี่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ทำหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในข่ายเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรได้เนื่องจากเด็กชาย เป็นบุตรลำดับที่สี่ของบิดา ผู้ฟ้องคดีจึงได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว กองคลัง กรมบังคับคดี ได้เสนอความเห็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่า บุตรซึ่งเกิดจากผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิครบสามลำดับแล้ว กรณีเด็กชาย เป็นบุตรลำดับที่สี่ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิเบิก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้สำนักงานวางทรัพย์กลางพิจารณาเรื่องดังกล่าว พร้อมทั้งได้มีหนังสือหารือไปยังกรมบัญชีกลาง ต่อมา กรมบัญชีกลางได้ตอบข้อหารือว่า จากการนับลำดับบุตรทั้งหมดของผู้ฟ้องคดี เด็กชาย เป็นบุตรลำดับที่สี่จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการช่วยเหลือเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงงดเว้นการเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรลำดับที่สี่ของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และเรียกเงินส่วนที่เบิกไปตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นเงิน ๙,๕๖๐ บาทคืน เพราะในขณะที่ขอเบิก ผู้ฟ้องคดีแจ้งว่า เด็กชาย เป็นบุตรลำดับที่สามของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นับบุตรลำดับที่หนึ่งเนื่องจากคู่สมรสเป็นผู้ขอใช้สิทธิเบิก ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่งดเว้นการเบิกเงินสวัสดิการและเรียกเงินคืนจากผู้ฟ้องคดี จึงเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาและกฎระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการเงินแล้ว ขอให้ศาลพิพากษายกฟ้อง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ตรวจสอบและสอบถามผู้ฟ้องคดีแล้วปรากฏว่า เด็กชาย เป็นบุตรลำดับที่สี่ของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินสวัสดิการสำหรับบุตรในครั้งนี้ ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการมีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร หากจะใช้สิทธิสามารถ

/ขอใช้สิทธิ...

ขอใช้สิทธิได้เพียงสำหรับบุตรคนที่หนึ่งถึงคนที่สามตามลำดับการเกิดเท่านั้น กรณีไม่อาจ
 แปลความไปได้ว่า ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการดังกล่าวมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือเงินสวัสดิการ
 สำหรับบุตรเป็นจำนวนสามคนโดยไม่จำกัดว่าจะจะเป็นบุตรตามลำดับใด เมื่อนับเรียงตามลำดับ
 การเกิดก่อนหลังของบุตรของผู้ฟ้องคดีแล้ว เด็กชาย เป็นบุตรคนที่สี่จึงมิใช่บุตรที่อยู่ใน
 หลักเกณฑ์ที่จะมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ทั้งไม่ปรากฏ
 ข้อเท็จจริงว่าเด็กชาย อยู่ในช้อยกเว้นให้ได้รับการช่วยเหลือเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษา
 ของบุตรตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดในประการอื่น ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ก่อนหน้านั้นผู้ฟ้องคดี
 ได้รับอนุมัติให้ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการสำหรับเด็กชาย ตลอดมา นั้น เห็นว่า คำสั่งอนุมัติ
 หรือไม่อนุมัติการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการดังกล่าวในแต่ละครั้งเป็นคำสั่งทางปกครองที่ต่างครั้งกัน
 และในการออกคำสั่งทางปกครองแต่ละครั้ง ผู้มีอำนาจออกคำสั่งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและ
 ข้อกฎหมายที่ให้อำนาจในการออกคำสั่งทุกครั้ง จึงไม่อาจนำคำสั่งที่อนุมัติการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการ
 สำหรับเด็กชาย ในครั้งก่อนๆ มาเป็นเหตุผลในการพิจารณาอนุมัติในครั้งนี้ได้ อีกทั้ง
 คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนได้ทั้งหมดหรือ
 บางส่วน ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๒ ส่วนที่ ๖ ข้ออ้าง
 ของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิ
 เบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กชาย บุตรของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย
 และเมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเบิก
 เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กชาย บุตรของผู้ฟ้องคดีโดยชอบด้วยกฎหมาย
 การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า เด็กชาย ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์
 ที่จะได้รับการช่วยเหลือเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร เพราะเป็นบุตรคนที่สี่
 ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำวินิจฉัยที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีมีบุตรทั้งหมด ๕ คน บุตรคนที่หนึ่งเกิดก่อน
 ผู้ฟ้องคดีรับราชการ และเมื่อผู้ฟ้องคดีรับราชการแล้วผู้ฟ้องคดีก็นำบุตรคนที่หนึ่งเข้าไป
 ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิตามมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง
 พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้ฟ้องคดี
 เห็นว่า กฎหมายดังกล่าวต้องใช้กับข้าราชการที่มีบุตรขณะที่ตนมีสิทธิตามกฎหมายเวลานั้น

/โดยต้องตีความ...

โดยต้องตีความให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะกับเหตุผลความจำเป็นของข้าราชการที่ได้รับสิทธิ เมื่อผู้ฟ้องคดีเริ่มรับราชการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงมีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการต่างๆ ณ เวลานั้น แม่เด็กชาย เป็นบุตรคนที่สี่แต่เมื่อนับเวลาที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการถือได้ว่าเป็นบุตรคนที่สามตามที่ผู้ฟ้องคดีตั้งต้นได้สิทธิตามกฎหมาย ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษากลับคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้เพิกถอนคำสั่งที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับเด็กชาย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้อุทธรณ์ว่า ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๗ ววรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรได้เพียงคนที่หนึ่งถึงคนที่สาม ให้นับเรียงตามลำดับการเกิดก่อนหลัง ทั้งนี้ ไม่ว่าเป็นบุตรที่เกิดจากการสมรสครั้งใด หรืออยู่ในอำนาจปกครองของตนหรือไม่ เนื่องจากเด็กชาย เป็นบุตรคนที่สี่ของผู้ฟ้องคดี แม้วัตถุประสงค์ของกฎหมายเพื่อช่วยเหลือข้าราชการและเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดียอมรับว่าเด็กชาย เป็นบุตรคนที่สี่ การเบิกเงินสวัสดิการดังกล่าวของบุตร ลำดับที่สี่จึงไม่สามารถเบิกได้ตามกฎหมาย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ยื่นคำแก้อุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะรับราชการ ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนสมรสกับนาง มีบุตรคนแรก คือ นางสาว เกิดวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๙ โดยนาง เป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง และเป็นผู้ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการต่างๆ สำหรับนางสาว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นต้นมา ผู้ฟ้องคดีไม่เคยใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการสำหรับนางสาว เลย ต่อมา ผู้ฟ้องคดีกับนาง ได้จดทะเบียนหย่ากัน หลังจากนั้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ผู้ฟ้องคดีได้เริ่มเข้ารับราชการที่กรมบังคับคดี และจดทะเบียนสมรสกับนาง มีบุตรคนที่สอง คือ

/เด็กหญิงเมธาวี...

เด็กหญิง เกิดวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และบุตรคนที่สาม คือ เด็กชาย

เกิดวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๑ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนหย่ากับนาง และได้จดทะเบียนสมรสกับนาง ตั้งจิตต์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ มีบุตรคนที่สี่ คือ เด็กชาย เกิดวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ และบุตรคนที่ห้า คือ เด็กหญิง

โดยบุตรคนที่สองถึงคนที่ห้าอยู่ในอำนาจปกครองของผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิ เบิกเงินสวัสดิการต่าง ๆ สำหรับบุตรคนที่สองถึงคนที่สี่ตลอดมา ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ขอใช้สิทธิ เบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กชาย โดยระบุในใบเบิกว่าเป็นบุตรลำดับ ที่สามของผู้ฟ้องคดี กองคลัง กรมบังคับคดี จึงได้เสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อนุมัติการเบิกจ่าย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมา ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ ขณะผู้ฟ้องคดี ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่สำนักงานบังคับคดีจังหวัดพิษณุโลก ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบเบิกเงินสวัสดิการ เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กชาย ระบุว่าเป็นบุตรลำดับที่สามของผู้ฟ้องคดี เสนอต่อ ผู้มีอำนาจอนุมัติการเบิกจ่าย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุมัติการเบิก จ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรพิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่อนุมัติการเบิกจ่าย เนื่องจากเด็กชาย เป็นบุตรคนที่สี่ของผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มี หนังสือ ที่ ยธ ๐๕๐๒/๐๕๒๐๐ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดี จังหวัดพิษณุโลก แจ้งว่าไม่อนุมัติการเบิกจ่ายเงิน เนื่องจากตรวจสอบแล้วปรากฏว่าเด็กชาย เป็นบุตรลำดับที่สี่ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนมาก ที่ กค ๐๕๐๒/ว ๑๐๒ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๕ กำหนดตามสิทธิให้เบิกได้เพียงคนที่หนึ่งถึงคนที่สาม ไม่ว่า จะเป็นบุตรที่เกิดจากการสมรสครั้งใด จึงไม่อยู่ในข่ายที่จะเบิกได้ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือ ฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๙ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทรณ์คำสั่งดังกล่าว หลังจากได้รับคำอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มี หนังสือ ที่ ยธ ๐๕๒๑.๐๑/๓๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๐ ถึงอธิบดีกรมบัญชีกลาง ทหารือ กรณียของผู้ฟ้องคดี ต่อมา กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือตอบข้อหารือว่า จากการนับลำดับบุตร ทั้งหมดของผู้ฟ้องคดี เด็กชาย เป็นบุตรลำดับที่สี่ และไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การแทนที่บุตร ตามนัยมาตรา ๗ วรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เด็กชาย จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการช่วยเหลือเงินสวัสดิการ เกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๕๐๒/๒๐๐๘ ลงวันที่ ๗

/มีนาคม ๒๕๕๐...

มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งให้ทราบว่ากรมบังคับคดีได้นำข้ออุทธรณ์กรณีการเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรลำดับที่สี่ของผู้ฟ้องคดีหาหรือกรมบัญชีกลางแล้วเห็นว่าบุตรลำดับที่สี่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการช่วยเหลือเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๐ และเห็นว่าคำสั่งที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กชาย ไม่ถูกต้องจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กชาย บุตรของผู้ฟ้องคดี ตามใบเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร (แบบ ๗๒๐๐) ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๙ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “บุตร” หมายความว่า บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีอายุครบสามปีแต่ไม่เกินยี่สิบห้าปี ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมและบุตรซึ่งบิดามารดาได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น มาตรา ๕ บัญญัติว่า การจ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ ส่วนวิธีการเบิกจ่ายนั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด มาตรา ๖ บัญญัติว่า ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรตามพระราชกฤษฎีกานี้ ได้แก่ (๑) ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำซึ่งรับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำของกระทรวง ทบวง กรม... มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรตามมาตรา ๖ มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรได้เพียงคนที่หนึ่งถึงคนที่สาม วรรคสอง บัญญัติว่า การนับลำดับบุตรคนที่หนึ่งถึงคนที่สาม ให้นับเรียงตามลำดับการเกิดก่อนหลัง ทั้งนี้ ไม่ว่าเป็นบุตรที่เกิดจากการสมรสครั้งใด หรืออยู่ในอำนาจปกครองของตนหรือไม่ และวรรคสาม บัญญัติว่า ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรผู้ใดมีบุตรเกินสามคน ถ้าบุตรคนหนึ่งคนใด

/ในจำนวน...

ในจำนวนสามคนตามวรรคหนึ่งตาย กายพิการจนไม่สามารถเล่าเรียนได้ หรือเป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถที่มีได้ศึกษาในสถานศึกษาที่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ก่อนอายุครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ก็ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรเพิ่มขึ้นอีกเท่าจำนวนบุตรที่ตาย กายพิการ หรือเป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบนั้น โดยนับบุตรคนที่อยู่ในลำดับถัดไปก่อน และมาตรา ๙ บัญญัติว่า ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรผู้มีบุตรเกินสามคนอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ให้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับบุตรเหล่านั้นต่อไปจนกว่าจะหมดสิทธิตามพระราชกฤษฎีกานี้

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเริ่มรับราชการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรตามมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีรับราชการภายหลังจากวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๔ อันเป็นวันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเริ่มใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิอยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ ใช้บังคับ ซึ่งจะมีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรเกินสามคนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกัน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรได้เฉพาะบุตรสามลำดับแรกที่มีอายุครบสามปีแต่ไม่เกินยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาตามที่พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนด ทั้งนี้ไม่ว่าเป็นบุตรที่เกิดจากการสมรสครั้งใด หรืออยู่ในอำนาจปกครองของตนหรือไม่ ตามนัยมาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมีบุตรจำนวน ๕ คน โดยบุตรคนแรก คือ นางสาวเกิดวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๙ เป็นบุตรของผู้ฟ้องคดีกับนาง ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนหย่ากับนาง โดยถูกต้องตามกฎหมายและตกลงให้นาง เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร รวมทั้งเป็นผู้ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการการศึกษาของนางสาว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ตลอดมา หลังจากนั้นปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับราชการที่กรมบังคับคดี และจดทะเบียนสมรสกับนาง ผู้ฟ้องคดีมีบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายอีก

/๒ คน คือ...

เกิดภายหลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรคนหนึ่ง
คือ นางสาว คนที่สอง คือ เด็กหญิง และคนที่สาม คือ เด็กชาย ดังนั้น
เมื่อเด็กชาย เป็นบุตรลำดับที่ ๔ ของผู้ฟ้องคดี และไม่ปรากฏว่าบุตรคนหนึ่งคนใด
ในจำนวนสามคนของผู้ฟ้องคดีตาย ภายหลังการจนไม่สามารถเล่าเรียนได้หรือเป็นคนไร้ความสามารถ
คนเสมือนไร้ความสามารถที่มีได้ศึกษาในสถานศึกษาที่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการ
การศึกษาของบุตร วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ก่อนอายุครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์
อันเป็นเหตุแห่งการได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรเพิ่มตามมาตรา ๗ วรรคสาม
แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓ ผู้ฟ้องคดี
จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับเด็กชาย สำหรับข้ออ้างของ
ผู้ฟ้องคดีที่ว่า ผู้ฟ้องคดีมีบุตรคนที่หนึ่งก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะเข้ารับราชการ และเมื่อรับราชการแล้ว
ผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการสำหรับบุตรคนที่หนึ่งแต่อย่างใด แม้เด็กชาย
เป็นบุตรคนที่สี่แต่เมื่อนับเวลาที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการถือได้ว่าเด็กชาย เป็นบุตรคนที่สามตามที่
ผู้ฟ้องคดีตั้งต้นได้สิทธิตามกฎหมาย นั้น เห็นว่า สิทธิเบิกเงินสวัสดิการสำหรับบุตรเกิดขึ้นทันทีที่
เข้ารับราชการ เมื่อผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเบิกเงิน
สวัสดิการสำหรับบุตรได้ทันทีสำหรับบุตรคนที่หนึ่งซึ่งเกิดแล้วขณะผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการ
การที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการแล้วมิได้ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับบุตร
คนที่หนึ่งเป็นเรื่องการไม่ใช้สิทธิของผู้ฟ้องคดีเอง ผู้ฟ้องคดีไม่อาจนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการใช้สิทธิ
ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวสำหรับเด็กชาย ซึ่งเป็นบุตรคนที่ ๔ ได้ ดังนั้น
การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกเงินสวัสดิการ
เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กชาย จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อ
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

/มีคำวินิจฉัย...

มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

พิพากษายืน

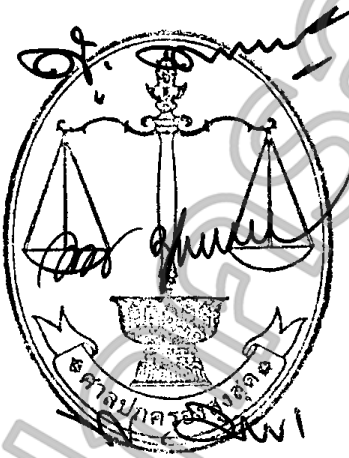
นายไพบูลย์ เสี่ยงก้อง

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายสุชาติ มงคลเลิศพล

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายมนูญ ปุณณกริยากร

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายพรชัย มนัสศิริเพ็ญ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางมณีวรรณ พรหมน้อย

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

๒๙-๒๙

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายวุฒิชัย ไทยเจริญ

